

SAMOEVALVACIJSKO POROČILO ZA ŠOLSKO LETO 2019/2020 UČENJE Z UPORABO IKT

UVOD

Na podlagi 49. člena ZOFVI-ja (Ur.l. RS, št. 16/07, 36/08, 58/09) mora šola pripraviti letno samoevalvacijsko poročilo o enem izmed področij, ki so temeljna za delovanje šole. Po obravnavi na učiteljskem zboru ga obravnava in potrdi Svet šole.

Ena izmed prednostnih nalog, ki smo si jih zastavili v tem šolskem letu je bila razvijanje digitalnih kompetenc pri učiteljih in učencih od 1. razreda dalje in v okviru tega spodbujanje uporabe IKT pri pouku.

NAČRTOVANJE RAZVIJANJA e-KOMPETENC

V začetku šolskega leta 2019/20 smo najprej izvedli anketo. Učence in učitelje smo povprašali, koliko in na kakšne načine uporabljajo IKT pri pouku in za samostojno učenje. Učitelji so poleg tega še ocenjevali svoje znanje in veščine za različne načine uporabe.

Iz rezultatov je razvidno, da je potrebno razvijanje digitalnih kompetenc bolj ozavestiti tako pri učencih kot tudi pri učiteljih in jih načrtno razvijati že od 1. razreda dalje.

Sestavili smo načrt za razvijanje e-kompetenc pri učencih skozi celotno obdobje osnovnošolskega izobraževanja. Z medpredmetnimi povezavami želimo pri učencih doseči naslednje procesne cilje:

Uporaba miške

- premikajo miško in opazujejo učinke na zaslonu
- premaknejo miško na določen predmet na zaslonu in ga izberejo – klik

Spoznavanje in uporaba slikarskega programa

- poiščejo ikono slikarskega programa in ga zaženejo
- ugotovijo elemente programskega okna (meni, orodjarna, paleta)
- narišejo risbo na določeno temo
- odprejo obstoječo sliko in jo spremenijo
- uporabijo različna slikarska orodja in ugotavljajo načine njihove uporabe
- ustvarjajo enostavne vsebine in jih shranijo

Uporaba določenih tipk tipkovnice

- po navodilih individualno uporabljajo določene tipke tipkovnice

Spoznavanje in uporaba urejevalnika besedil

- poiščejo ikono urejevalnika besedil in ga zaženejo
- ugotovijo elemente programskega okna (meni, ravnilo, drsnik)
- ugotovijo razlike med oknom slikarskega programa in urejevalnika besedil
- napišejo kratek sestavek z uporabo velikih in malih znakov, številčk in drugih znakov

ter odstavka

- uporabijo ukaz razveljavi
- brišejo besedilo, besedilo spremenijo
- ustvarjajo enostavne vsebine in jih shranijo

Urejanje besedila

- uredijo sestavek z osnovnim oblikovanjem

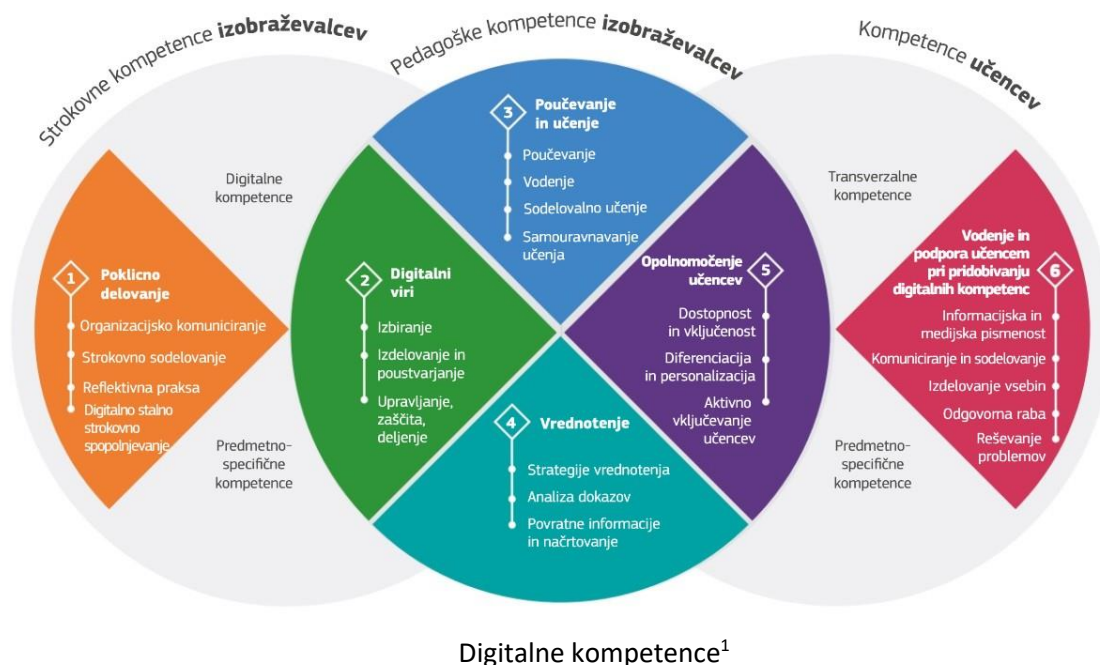
Spoznavanje in uporaba urejevalnika preglednic

- poiščejo ikono urejevalnika preglednic in ga zaženejo
- ugotovijo elemente programskega okna (meni, celica, drsnik)
- ugotovijo razlike med oknom slikarskega urejevalnika besedil in urejevalnika preglednic
- podatke vnesejo v celice, naredijo tabelo, izdelajo grafikon
- uporabijo ukaz razveljavi
- brišejo, urejajo, spreminjajo izdelane tabele in grafikone
- ustvarjajo enostavne vsebine in jih shranijo

Varnost

- upoštevajo osnovna pravila vedenja v računalniški učilnici in digitalnih okoljih
- skrbno ravnaajo z digitalnimi napravami
- se zavedajo, da je objavljane svojih podatkov na spletu lahko nevarno
- se zavedajo, da predolga uporaba digitalnih naprav škodi zdravju - po daljši uporabi digitalnih naprav se razmigajo

V mesecu oktobru smo na šolo povabili svetovalca na ZRSŠ za računalništvo Radovana Krajnca, ki nas je seznanil z evropskim okvirjem digitalnih kompetenc izobraževalcev in učencev.

¹ <https://www.zrss.si/digitalnknjiznica/DigCopEdu/> (22. 9. 2020)

Predstavil nam je več orodij, ki jih učitelji lahko uporabljajo pri pouku. Pregledal je tudi naš načrt dela in ga ocenil za ustreznega.

Predpogoj za uresničevanje načrta je primerna opremljenost, kar smo dosegli v zadnjih letih preko projekta SIO-2020 z nabavo novejših računalnikov, tablic ... in z vzpostavitvijo brezžičnega omrežja tako na matični šoli kot tudi na podružnici.

Za šolsko leto 2019/2020 smo tako predvideli vsaj 5 ur pouka z aktivnostjo učencev pri uporabi IKT in objavo/razstavo nastalih izdelkov. Program je stekel in večina učiteljev je izvedla nekaj ur po zastavljenem programu.

V mesecu marcu smo bili zaradi razglašene epidemije Covid-19 prisiljeni zelo na hitro organizirati pouk na daljavo in ga seveda tudi izvajati. Pri tem so nam bile nekatere do takrat pridobljene veščine, tako pri učiteljih kot učencih, v veliko pomoč.

Vzpostavili smo spletno mesto, preko katerega so učitelji 2. in 3. triade učencem posredovali snov. Poenotili smo komunikacijo z učenci in starši preko eAsistenta. Za učinkovitejšo razlago snovi smo uporabili videokonferenčno orodje Zoom, ki so se ga učitelji sprti učili uporabljati. Za učence prve triade so razredničarke učno snov pošiljale staršem preko eAsistenta, saj smo ocenili, da ti učenci še niso dovolj samostojni pri uporabi IKT.

Od prvega tedna dalje smo ugotavljali, da je za uspešno delo na daljavo zelo pomembna opremljenost. Težave, s katerimi so se srečevali učenci:

- starejši in premalo zmogljivi računalniki
- slaba oz. nedelujoča internetna povezava
- premalo računalnikov v družinah z več otroki oz. s starši, ki so ravno tako delali od doma

V nekaterih družinah pa računalnikov in/ali internetne povezave niso imeli. Tem smo priskočili na pomoč z izposojjo šolskih tabličnih računalnikov, nekaj tabličnih računalnikov in modemov za mobilni internet je prispevalo MIZŠ.

V prvem tednu je bilo delo ovirano za vse, saj so bili internet in storitve, s katerim smo želeli zagotoviti pouk na daljavo, preobremenjene.

Med izvajanjem pouka na daljavo smo izvedli anketi, ki so ju izpolnjevali predvsem učenci ob pomoči staršev.

Po prvih 14 dnevih učenja na daljavo smo od učencev izvedeli, da:

- večina učencev uporablja družinski računalnik
- ima lastni računalnik manj kot tretjina učencev
- za dostop do spleta več kot polovica uporablja tudi pametne telefone

Velika večina učencev je ocenila, da uporablja računalnik brez težav.

Ta odstotek je pričakovano najvišji v 3. triadi. Le odstotek vseh učencev ocenjuje, da delo z računalnikom zelo slabo obvladajo in potrebujejo pomoč staršev. Težje je bilo učencem, ki na pomoč staršev niso mogli računati zaradi različnih razlogov (zaposlenost, slabše

obvladovanje tehnologije,...). Te smo vzpodbujali, da v čim večji meri izkoristijo pomoč učiteljev, računalničarke ali sošolcev.

Tako učenci kot starši so ugotavljali, da je učenje brez osebnega stika z učiteljem zelo težko in da so vsi bolj obremenjeni, kot pri običajnem pouku.

Nekaterim pa je bilo delo na daljavo všeč, saj so sporočali, da si lahko čas za učenje prilagajajo po svoje, ni jim potrebno zgodaj vstajati, lahko se učijo v pižami ...

Po priporočilu Zavoda RS za šolstvo smo prilagodili urnik in količino dnevnih nalog, saj potrebujejo učenci za izvedbo neke aktivnosti mnogo več časa, kot ga za izvedbo iste aktivnosti potrebujejo v šoli ob strokovnem vodenju učitelja.

V naslednji anketi nas je torej zanimalo, koliko časa porabijo učenci za šolsko delo, kako si ga organizirajo, kako ocenjujejo zahtevnost nalog in primernost različnih oblik dela na daljavo.

Čas, ki so ga učenci porabili za šolsko delo, je po predvidevanjih z razredom naraščal. Večina učencev je namenila šolskemu delu od 2 do 4 ure na dan, nekaj učencev, zlasti v višjih razredih, pa tudi več kot 4 ure. Večina učencev se je dela lotevalo v dopoldanskem času. Le nekaj učencev je odgovorilo, da delajo samo popoldne, ko pridejo starši iz službe. Kjer si v družini računalnik delilo več otrok, so si čas organizirali tudi glede na videokonference in roke za oddajo nalog. Precej učencev je imelo izdelane urnike ali vsaj okvirno razporejen čas dela.

Zahtevnost nalog so pri večini predmetov ocenili kot primerno. Navodila učiteljev so ocenjevali večinoma razumljiva, malo več težav so imeli pri matematiki, fiziki in kemiji, ki pa jih opažamo tudi pri običajnem šolskem delu.

Kot najbolj ustrezno obliko dela na daljavo so učenci ocenili komunikacijo preko e-pošte in kanalov v eAsistentu ter napotke na spletni strani, manj pa izobraževalne oddaje na TV in druga socialna omrežja. Sami so dodali še izobraževalne strani na internetu (Bistra glavca) in i-učbenike.

Iz tega smo sklepali, da večina učencev zaradi količine snovi ni bila preobremenjena. Tudi urnik se jim je zdel primeren, saj je bil vsak dan namenjen enemu ali dvema predmetoma in raznim aktivnostim, ki so jih pripravili učitelji glasbene in likovne umetnosti, športa in izbirnih predmetov. Vsak učitelj je kasneje dodajal še neobvezne naloge, ki so bile namenjene hitrejšim, uspešnejšim učencem.

Ko smo ugotovili, da se v šolo še ne bomo še vrnili, smo postali bolj pozorni na učence, ki niso bili dovolj odzivni. Iskali smo možnosti, kako bi se normalnemu pouku čim bolj približali, zato smo začeli z videokonferencami (Zoom). Učitelji so za obvladovanje tega načina potrebovali dodatna znanja in čas, pri učencih pa je bil zelo dobro sprejet.

Učence in starše je vedno bolj zanimalo, kako bodo pridobili ocene. Izvedba ocenjevanja na daljavo je tudi učiteljem predstavljala velik izziv. Navodila Zavoda RS za šolstvo so prinesla olajšanje, saj je bilo potrebno učencem pridobiti samo eno oceno in še to samo pri predmetih, pri katerih niso v tem polletju imeli še nobene ocene. Večino ocen so pridobili

ustno preko videokonference ali pa s seminarskimi nalogami oz. izdelki. Za ocenjevanje manj odzivnih učencev pa je bila dobrodošla vrnitev v šolo še pred koncem šolskega leta.

ZAKLJUČEK

Za vse, tako za učitelje kot za učence in starše, ter sam izobraževalni sistem je učenje na daljavo pomenilo korak v neznano, saj se s tem načinom do sedaj v tako velikem obsegu še nismo srečali.

Kljub začetniškim težavam lahko ocenimo, da smo se vsi zelo (po)trudili. Spoznali smo, da tak način učenja zahteva od vseh veliko mero samostojnosti, a tudi sodelovanja in strpnosti. Prvi pogoj pa je primerna oprema in obvladovanje dela z njo, zato je potrebno s sistematičnim razvijanjem digitalnih kompetenc pri učiteljih in učencih od 1. razreda dalje nadaljevati po zastavljenem načrtu. S tem postajajo učenci bolj samostojni in posledično s tem v vsaj neki meri razbremenijo starše.

Že ob koncu lanskega šolskega leta smo učencem predstavili smernice dela, če bi morali tudi novo šolsko leto začeti z učenjem na daljavo. Če je bilo to v začetku »presenečenje«, imamo sedaj vsi določene izkušnje, s katerimi lahko predhodno usmerimo delo. Dogovorili smo se za enotne načine komunikacije in videokonference, ki so jih učitelji predstavili učencem v zadnjih urah pouka. Ob vnaprej določenem času smo se z vsemi oddelki povezali preko video povezave in tako vsem učencem pokazali, kaj je potrebno za uspešno povezavo ter kako jo izvedemo. V šolski publikaciji smo zapisali nekaj napotkov v pomoč učencem in staršem.

Učitelji so pripravili svojo evalvacijo izobraževanja na daljavo in se po aktivih dogovorili, katerim ciljem predmeta bodo posvetili večjo pozornost, ki so bili v času izobraževanja na daljavo izpuščeni ali pa doseženi manj poglobljeno. Nadaljujejo tudi s pridobivanjem novih znanj in veščin preko spletnih tečajev MOOC in različnih spletnih konferenc. Za celotni kolektiv pa je predvideno izobraževanje na temo, ki se je pokazala najbolj pereča, Pridobivanje raznovrstnih dokazov o učenju in znanju pri pouku na daljavo.

Pivka, september 2020

Pripravili: Meta Kirn, ROID

Alenka Tomšič, ravnateljica